

Bene Zoltán

Leszámolás

A férfi kordbársony zakóban a végére ért az utolsó utcának is. Már csaknem földadta a keresést, amikor a távolban megpillantott egy hosszú deszkakerítést. Hunyorgott, erőltette a szemét, végül arra jutott, ez lehet az. A biztonság kedvéért előkotorta a fényképet a belső zsebéből, vizslatta egy darabig, majd aprócska messzelátóját húzta elő, a szeméhez illesztette. A kerítésre faragott minta egyezett a fotográfián láthatóval. Határozott léptekkel elindult a célja felé. Néhány percbe telt csupán, míg odaért. Ahogy belökte a rozoga kaput, elborult az ég. Hatalmas, sűrű hasú felhő falta föl a Napot. Jóllehet, kora délután volt, hirtelen szürkület ereszkedett a városkára, mintha ritkásra engedték volna a redőnyöket a világ ablakain. A férfi kordbársony zakóban óvatosan belépett az udvarra, betette maga mögött a sarokvasain csikorgó, szúette kapuszárnyat. Az udvaron roncsok heverték szanaszét. Két fél Trabant között egy csaknem felismerhetetlenné tört Mercedes állt, mögöttük kerekek nélküli, gyűrt orrú Barkas. Odébb két szekeret és egy lovaskocsit látott, mindahányat a vékonyra kopott vasalat tartotta csak egyben. A satnya fűvel gyéren borított talajon a legkülönfélébb szerszámok, törött cserepek, repedt vödrök, horpadt benzineskannák, csorba téglák, alaktalan betontömbök heverték mindenfelé. Tekintetével körülpásztázta a teret, úgy vélte, a látvány sajátosan kelet-európai. Nem engedte, hogy emlékek ébredjenek benne, határozott léptekkel az udvar végében roskadozó épület felé vette az irányt. Talpa alatt recsegték a vékony ágacsák és az összetört borosüvegek szilánkjai. Hogy az előbbieket miként kerültek ide, elképzelni sem tudta, sehol a közelben nem fedezett föl egyetlen árva fát sem. Talán a szél? Vagy gyűjtősnak hordták ide egykori lakók? Mielőtt azonban igazán töprengeni kezdett volna ezen a végső soron lényegtelen kérdésen, elérte a házat. A falairól lemállott a kőpor, néhol a vakolat alól tenyérnyi téglafoltok tűntek elő, az alapzatra kiült a salétrom. Különös módon az ablaküvegek egytől egyig épen maradtak. A tető gerince viszont olyan hullámosan futott, akár egy áramütés nyomán vadul rángatózó kígyó, a cserepek közül számos hiányzott, az ereszcsonna lógott, a verébdeszka nagyrészt hiányzott. A kémény a szélcsendben is úgy imbolygott, mint valami ittas tetőfedő.

A bejárati ajtót kulcsra zárták. A férfi kordbársony zakóban nekifeszült a vállával. Gyorsan engedett. A házban éktelen büdösség fogadta. Dög heverhet valahol, gondolta, de nem törődött a lehetőséggel, ennél fontosabb ügyben járt. Zakója zsebébe nyúlt, minden eshetőségre készen megmarkolta a testmeleg acélt. Vibráló félhomály uralkodott az egész lakásban. Az előszobából balra konyha, jobbra fürdőszoba nyílt. Az előszoba burkolata megrepedezett. Mintha fölfagyott vol-

na a kő. Minden lépésre ászkák hadai menekültek a padlólapok közti résekbe. A konyhaasztalon fél pohár tej állott, mellette kiflicsücsök. A fürdőszoba csempéin penész virágzott, a kádban sárgás víz poshadt, az ülőke nélküli vécé csupasznak, kiszolgáltatottnak, sőt – különös módon – elárvultnak hatott.

Még két helyiségre lelt. A konyha melletti szoba üresen tátongott, egyetlen bútor, egyetlen tárgyat nem talált benne; falairól foszladozott a tapéta, a parketta fölpúposodott, egyedül az ablakpárkányon árvalkodott egy kókadt növény, ütött-kopott cserépben.

A másik szoba közepén ormótlan, régimódi kanapé fogadta, előtte kisasztal, szemben vele, a falra tolva, idomtalan komód, rajta régi, képcsöves Videoton televízió. Az egyik sarokban csalé ruhásszekrény bicegett. A tévében cigányzenekar előtt vörös hajú, természetes nő birkózott a mikrofonnal. A hangot valaki levette a készülékről, a nyomasztó, pállott csöndtől súlyossá lett a levegő. A tévével szemben, a kanapén, a belépőnek félig-meddig háttal torzonborz alak kuporgott. A szájából cigaretta lógott, gyújtatlanul, a kezében Rubik-kockát tekergetett, értelmetlenül. A fülében fülhallgató. A fülhallgató kábele keresztülszelte a szobát, hogy a ruhásszekrényben tűnjön el. A férfi kordbársony zakóban a kanapén gubbasztó loboncos fickó mögé lépett, zsebéből nejlonzacsót vett elő, gyakorlott mozdulattal és ijesztő sebességgel a lompos egyén fejére húzta, s a nyakánál gondosan megszorította. A torzonborz alak meg se rezzent. Egy-két perc múltán kissé eltátotta a száját, majd úgy csinált, akár a halak. Semmi egyéb. Védekezéssel, menekvéssel nem próbálkozott. Egyszer csak koppant a Rubik-kocka a parkettán. Mikor újabb percek elteltével a férfi kordbársony zakóban visszatette a zsebébe a zacskót, a csapzott (és immár halott) figura eldőlt a kanapén, mint egy gabonával teli zsák. Gyilkosa kitapogatta a gondozatlan szakáll alatt a nyaki verőeret, ahogyan a krimikben szokták, aztán a tévéhez lépett, elzárta. Követte a fülhallgató kábelét a ruhásszekrényig; egy kardigán üres mellényzsebéhez jutott. Ezen egy pillanatra megütközött, ám a következő másodpercben megvilágosodott előtte minden. Őt itt már várták. Őreá készültek. A lepusztult környezet, az udvart és a házat marcangoló enyészet a halálhoz szoktatta az áldozatot. Aki talán nem is áldozat. Végül is jól tudta, hogy elérkezik a leszámolás ideje. Ezért készült föl, ezért várakozott. Nem menekült előle, nem ellenkezett. Bizonytalán megbékélt. Voltaképpen irányítója, nem elszenvedője volt az eseményeknek. A férfi kordbársony zakóban egy pillanat tört részéig irigyelte ezért. Hirtelen megfordult, még egyszer végigmérte a holttestet. Elindult kifelé.

A konyha előtt megtorpant. Órák óta járta a városkát, a torka közben erősen kiszáradt. A csaphoz ment, megeresztette a vizet, s csukott szemmel, áhítattal hajolt fölé, hogy csillapítsa szomját. Mégsem tudott kortyolni, olyan iszonyú bűz csapta meg az orrát, hogy a bárzsingja menten görcsbe rándult. Kinyitotta a szemét. A

mosogatóban vörös-fekete tengerimalac teteme oszladozott. Nyüzsögtek az oldalában a férgek. A férfi kordbársony zakóban elfintorodott, levegő után kapkodva egyenesedett föl. Szabályosan menekült a házból, mint akit kergetnek. Keresztülbotladozott az udvaron, s már újra a városka utcáit róttá, mire nagy küzdelem árán sikerült úrrá lennie a hányingeren. Ha lehunyta a szemét, nem az elhanyagolt egyén hullája kísértette, akit tulajdon két kezével fojtott meg, hanem a tengerimalac, amin a férgek lakmároznak. Képtelen volt leszámolni a viszolygással vegyes lelkifurdalással, ami a rothadó, büzlő állat miatt fészkelte magát belé. Kényelmetlen érzés volt, olyan, akár a levágott haj az ingnyakban.

Abban a pillanatban, amikor a férfi kordbársony zakóban ezüstszürke sportautóján elhagyta a városka határát jelző táblát, egy rohamosan fogyatkozó, szürke hasú felhő beleöklendezte a napkorongot az ég kékjébe.

Bognár Stefánia

Hullámrengeteg

A vízen hullámrengeteg,
sirályok a légben.
Két hajó töri csendemet,
s még egy – hófehérben - .

Az este lassan eltemet,
mozdulatlan, szépen,
csupán a hullámrengeteg
fut csobogva ébren.

Hiába

Sóhajt a Föld:

Az összes felhő hiába volt,
az összes jégeső hiába volt,
az összes tornádó hiába volt,
semmi, semmi nem változott.

Sóhajt a kert:

A szép tarkaság hiába volt,
a gyümölcs hiába lett zamatos,
a talaj hiába növelt gumót,
lettem haszontalan, unott.

Sóhajtok én:

Az összes küzdelem hiába volt,
az összes türelem hiába volt,
az összes megértés hiába volt,
minden úgy fáj és ugyanott.

Amikor még

Amikor még
csak találgattam
a folyás-irányt,
– ide erre vagy innen arra? –
szerettem kiülni a partra.

A víz víz volt
és csodák laktak benne
és nyugalom
és békesség
és tisztaszívű akarat:
csobbant az élet értelme.

Ma hajléktalanok
vadkempingeznek
a dús lombú fák alatt,
talán firtatják a halakat,
miért hontalanok a Nap alatt.
Vagy a miérteket elhagyva
carpe diem-et fojtanak
a rossz borba.

De vízszag és halszag
jön és ölel át a széllel,
s a lassú hajó kérdez:
– Mit keresel itt,
miért nem mész el?
El, messzire, ahová nem köt
„amikor még” emlék,
ahol egyensúlyra lelnél! –

Igen, érzem, hogy elmegyek,
mert szólítanak a kék hegyek
az Alpok alján.
Hunyorognak a cinkos csillagok.
S a víz újra víz már.
S én? Én is én vagyok!

Bakacsi Ernő

Vihar tépte nyár

(Részlet a szerző készülő regényéből)

Más a gyermek lelke, mint a felnőtt emberé. Az események, a hírek mélyebben érintik, az öröm, a bánat megnyilvánulása ösztönösebb, nagyobb. De a gyermek ezeken gyorsan túlteszi magát, legtöbbször hamarosan újra a régi önmaga lesz, játszani akaró, vidám kis ember. De ezek az emlékek, jók vagy rosszak, elraktározódnak a lélek mélyén, hogy később, akár évtizedek múlva előjőjenek, és a hajdani gyerek ekkor értékeli igazán azt, ami miatt egykor nagyon szomorú vagy háttartalanul boldog volt. Ekkor kerülnek a helyére a dolgok. Persze ezt az esemény megtörténtekor még nem tudja.

A Buzás lányok Vali mama halála után napokig nagyon szomorúak voltak, szinte komorak, most pedig nevetésüktől, ricsajozásuktól hangos a ház. Hogyne volna, hiszen megkezdődött a nyári szünet! Nem kell iskolába menni, lehet játszani, menni a barátnőkhöz, lovagolni a tanyán. Melyik gyerek nem örül ennek? Rózsa mamával tüstént ki is mentek a tanyára. Már egy hete kint vannak, Marikának hiányzik a két csitri. Tudja, hogy jól vannak, hogyan telik a napjuk, de melyik anya az, aki nem aggódik. Mert baj mindig érheti a gyereket. Leesik a lóról, tüskébe lép, amely elfertőződhet, kimelegedve hideg vizet iszik, aztán kész a megfázás, elrontja a gyomrát, és még mennyi minden történhet. Velük van ugyan a nagymama, de anyu mindent megenged nekik, az történik, amit a két kislány akar. Hízelegni aztán tudnak, hogy az ujjuk köré csavarják a nagyit! A cselédség is kényezteti őket, pedig már többször megtiltotta nekik. Az eszébe sem jut Marikának, hogy ő is pontosan ilyen volt, és neki is kedvébe jártak az alkalmazottak. Egy szó, mint száz, hiányoznak. Meg kell látogatni őket. Pityu úgy is megy a tanyára, megy ő is.

Így aztán Pityu befogatott a csézába, és most a tanya felé tartanak. Természetesen jön Petike is a pesztonkával. Anya és apa között ül Peti a hátsó ülésen, a pesztonka a kocsis mellett, elől. Peti tisztában van fontosságával, ennek megfelelően feszít a szülők között és állandóan beszél, kérdez apától, néha saját maga válaszol rá. Gyönyörű a délelőtt, a harmat már felszáradt, de még nincs forróság. A kocsi némi szellőt kavart, körülöttük fecskék cikáznak, a távolból vadgalambbúgás hallik, az égen báránfelhők úsznak. Olyan csodálatos, olyan békés a táj, ilyenkor az ember szívét csak a hála és a szeretet járja át. Hála Istennek, hogy ezt az érzést, ezt a csodát megadta a szeretett családjának, imádott, gyönyörű feleségének. Kell ennél nagyobb boldogság? Nem hiszem. Úgy gondolom, ez a boldogság. Ilyeneket gondolt Buzás és hallgatott. Mert amikor az ember boldog, akkor hallgatnia kell

vagy üvöltenie. Érzi azt a lélek, hogy mikor melyik a helyes. Hasonlóra gondolhattott Marika is, mert ő is hallgatott. Ezért Peti kénytelen volt magának válaszolni a kérdéseire, ha nem tudott, akkor apja kabátujját kezdte rángatni.

Pityu arra ébredt az álmodozásából, hogy már a tanya közelében járnak, egy búzatábla között visz az útjuk. Az út szélén pipacsok, a búzatáblában itt-ott búzavirág virított.

– Állj meg! – szolt a kocsisra. – Talán egy hét múlva mát aratni kell, megnézem, hogyan érik – mondta feleségének.

– Vegyél le, apa! Én is megyek – szólalt meg Peti és nyújtotta a kezét apja felé.

Buzás a gyerek hóna alá nyúlt, és leemelte a kocsiról, majd a fülébe súgta: – Peti-kém, maradj itt a tábla szélén. A búzában úgy sem látnál semmit, magasabb, mint te vagy. Én virágot szedek anyának.

– Én is akajok vijágot szedni! – örvendezett Peti.

– Jól van, ne kiabálj, mert akkor nem lesz meglepetés. Nézd, van itt a tábla szélén pipacs és az a szép sárga virág, a pitypang, szedjél abból, aztán majd átadod édesanyádnak. A búzába ne gyere be!

Buzás vizsgálgatta a kalászokat, morzsolta a búzaszemeket. Nem tejes már, egy hét múlva tényleg lehet vágni, és ha nem lesz hirtelen nagy forróság, ha nem szorul meg a szem, akkor igen szép termést ígér az idei nyár – gondolta. Szép, tiszta volt ez a búzatábla, kevés volt benne a gyom, mert a búzavirág, bármilyen szép is, a búza között gyomnak számít. Az élénk kék színű virág nagyon szépen mutat a vázában, Marika nagyon szereti a mezei virágot. Gyönyörűek az égővörös pipacsok is, de a pipacs hamar leveti szíromleveleit, ha csokorba gyűjtik. Buzás elővette zsebkését, és gyűjteni kezdte a búzavirágot, azért vágott hozzá néhány nyíló pipacsot is. Ha kinyílik, néhány napot kibír a vázában. Lassan alakult a csokor. Virággyűjtés közben Buzás a gyerekkorokra gondolt, amikor nyiladozott a szerelmük. Mennyi virágot szedett akkor Marikának, te Úristen! Szedték együtt is, jó ürügy volt ez a közös csavargásokra. Beszélni, megvallani nem merte érzéseit, de beszélt helyette a virág, a mezei csokor. Mélyen bent járt a táblában, Marika látta, hogy a férje mit művel, de úgy tett, mintha nem látna semmit. Összeállt a kis csokor, Buzás kifelé tartott. Ekkor jutott eszébe a fia. Csak nem jött be a táblába, rémült meg egy pillanatra, mert akkor kereshetjük. Csak van annyi esze a lánynak, hogy ránézzen, gondolta és kissé megnyugodott.

Először a pesztonka, aztán Marika is leszállt a kocsiról, hogy Peti után nézzenek. A kisfiú nagyon komolyan gondolta a virággyűjtést, elmerülten dolgozott. Tépte a pitypangot, persze nem szárastól. Megfogta a virágot, meghúzta és az leszakadt. Egy idő után rájött, hogy ez így nem lesz jó. De nini, vannak itt más szép virágok is! Ennek is sárga a virága és nagyobb – fedezte fel a kutyatejet Péter. Marokra fogta, és tépni kezdte. Az eltépett kutyatej bőségesen kicsorduló fehér

nedve ragad. Ráfolyt ez Peti kezére, ami nem tetszett a fiatalembernek. Mire a pesztonka észbekapott, és közbeléphetett volna, már meg volt a baj. Péter úr kis kezét a ruhájába törölgette, és képe csupa maszat a kutyatej és föld keverékétől. Az útra kilépő Buzásból kitört a hahota, amint meglátta kis családját. Peti ártatlan képpel állt, mindkét keze tele kutyatejjel, a pesztonka pedig igyekezett megtisztítani a ruháját. Az éppen odaérő édesanyjának vigyorgó képpel nyújtja át a virágot.

– Ezt a vijágot neked szedtem – mondta anyjának, és ragyogott a boldogságtól, – ezt meg neked – nyújtotta a lány felé a másikat.

Olyan pillanat ez, amikor nem lehet megróni sem a gyereket, sem a pesztonkát. Marika nevetve mondta a lánynak: – Látom, már gavallérod is van! – Aztán felkapta Petit, és összecsókolta maszatos arcoskáját.

Ott van már Buzás is. Átölelte felesége derekát, hol az asszonyt csókolta, hol Petit, aztán hármuk kacagása úgy szállt a búzatábla fölött, mint a templomi harang zúgása.

Molnár József

XXI. századi ember

Éhség

Mit ér az ember küzdelme az állathoz képest, aki nem panaszkodik: az állat gyengéd, s úgy ragaszkodik gyermekeihez, mint hozzánk bú s bánat.

Télen, mikor fújja a szél a nádat, tudod-e, ott lapul fácán s a pinty, feléjük kúszva éhség, árnya ring: fájdalomtól lesz-e magasabb lázad?

Láttál-e széttépett madárfiókat, ki fölött anyja sírja el dalát, s véres ruhában haza futó rókát,

kit éhezők közt ér utol halál?
Vagy te is puskatussal ütsz időt, s káromkodol, ha egy ág visszalőtt.

Sehol

Nézi az akasztott ember a tájat.
Messze kérődző tehéncsorda hallgat.
Meleg földeket taposnak a varjak; magányában ring, vele lóg a bánat.

Sehol segítőkéz, nincs ki levágná.
Távolból acsarkodó kutyák hangja, belül már a döglött csend marcangolja.
Ha látná asszony, a keresztet hányná.

Fújja a szél, kering az életösztön.
Nyaka nyúlik, szesztől, vértől ázón.
Szűk keselyű-körök...Jobb volt a börtön.

Még nem láttam soha a másvilágot!
Biztatgatja magát a szegény őrdög.
Sötétedik...A lenyugvó nap lángol.

Oláh József

Mementó

Tüzes Bálint emlékének
Utcára nyíló templomajtó
lábnyomodtól is teknőstre koptatott
egyetlen márványlépcső-fokán
ismerős ismeretlenek,
ki egyenként, ki csoportosan
hurcolják befelé
a megrökönyödést.

Túl jól sikerült meglepetésed
nem nézik el neked,
de pimaszul fittyet hányva,
finom szeszpara, cigarettafüst
módjára illansz tova,
s a maradók sokáig érzik még
ittjártad illatát.

Esendő test béklyózta
tüzes csikóvágtád
várható-váratlan dimenzióváltása
elorozta kapcsolatpókhálód
esetlegesnek tűnő, jól átgondolt
telefonhívás-rándulásait.

Most, egy év után, hogy
a Köröspartra nincs miért
teleírt papírlapokat vinnem,
s a „bodonosi tótok főzte jó
vadcseresznye-pálinka” sem érkezhetsz meg,
kezd tudatosulni telefonomból
még nem törölt számod
hiábavalósága.

Csakazértis gölyahír

Szomjasan ráng, remeg a száj,
déliabáb táncol út porán,
bősz kánikula, túl korán
tombol kint s itt bent az aszály.

Útszéli kökény, gyom szikár,
kókadoz zsenge lomb, remény,
repedezett föld, kőkemény,
száll makacs, szürke por, szital.

Enyhítő harmat, hűs eső
éltető nedvét kereső
perzselt, fonnyadt füvek között,

csüggedésem szégyenítve,
porbilincset szétfeszítve
egy virág aranyba öltözött.

Szentülő

Oda reggeled emléke,
reményteljes indulásod.
Ínyed apadt, fogad vásott.
Már beelélsz a nemlétebe.

Még bőrdön heves deled,
alig tompult szemed tükre,
madaraidat fészükre
alkonyszóval terelgeted.

Barátokat cserélsz kőre.
Hátra hosszabb, mint előre.
Mélyül a szó, gondolat.

Tanulod nem a jövőre,
csak az utánad jövőre
hagyni minden gondodat.

nem csábító

fölötted összeboruló lombsátor
óvó fojtása nem csábító
állsz egyedül apadó csontvelejű
apró napjaid óriási árnya
hitet sorvasztón
sarokba szorítva nyüszít benned
szárnyalás-remény-hiány

szárnyalás remény hiány
sarokba szorítva nyüszít benned
hitet sorvasztón
apró napjaid óriási árnya
állsz egyedül apadó csontvelejű
óvó fojtása nem csábító
fölötted összeboruló lombsátor